

EBRIS

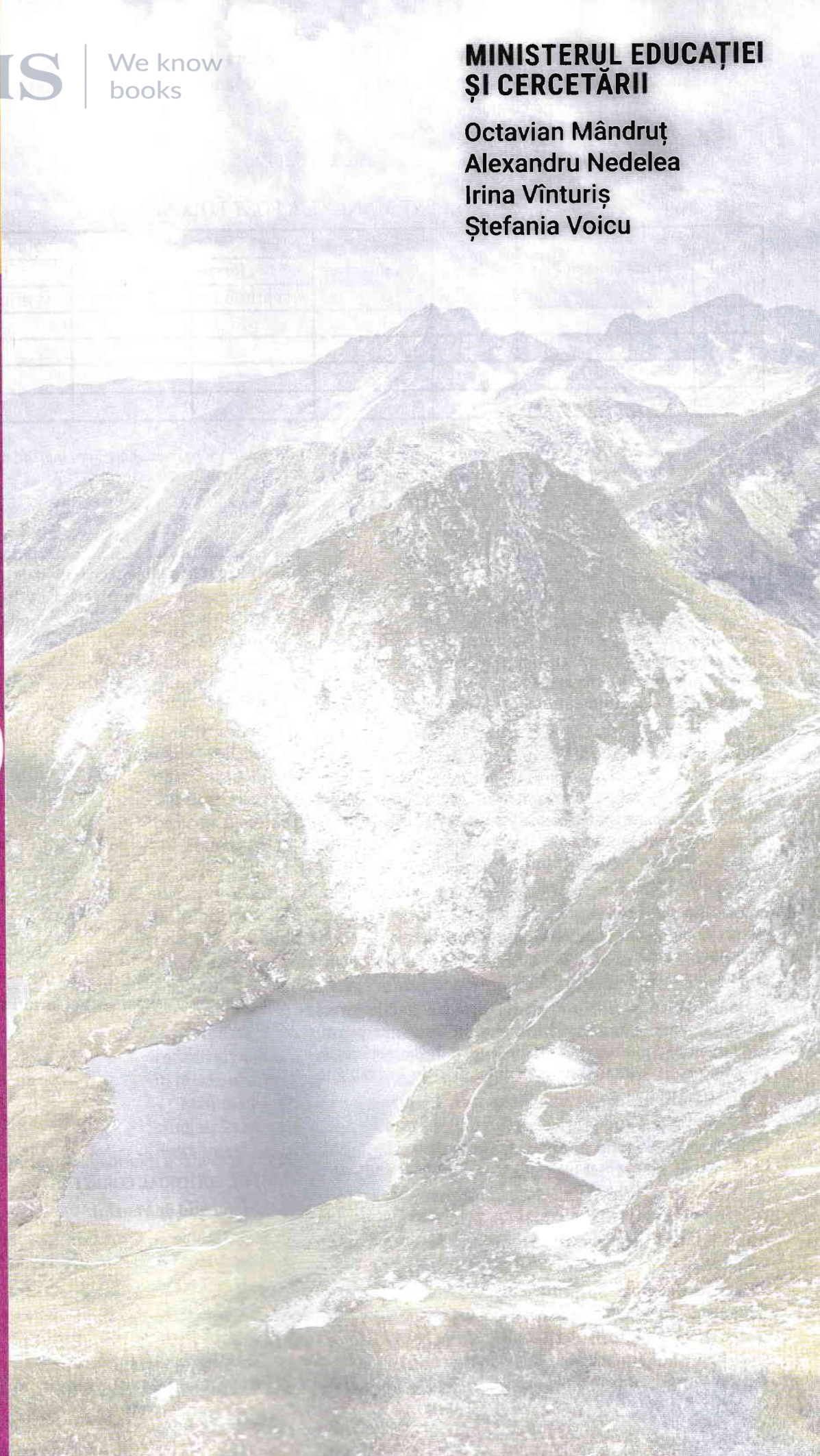
We know
books

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII

Octavian Mândruț
Alexandru Nedelea
Irina Vînturiș
Ștefania Voicu

Geografie

CORINT
LOGISTIC

Cuvânt-înainte.....	3	Așezările omenești.....	60
Ghid de utilizare a manualului.....	5	Așezările rurale – evoluție și diferențieri teritoriale.....	60
Competențe generale și specifice.....	6	Așezările urbane – evoluție și caracteristici actuale.....	61
1. POZIȚIA GEOGRAFICĂ.....	7	Caracterizarea geografică a orașului București.....	64
Poziția geografică. Elemente definitorii și consecințe.....	8	Organizarea administrativ-teritorială.....	66
Statele vecine.....	11	Aplicații practice și studii de caz.....	68
România – țară carpatică, dunăreană, pontică și central-europeană.....	12	Interpretarea unor grafice și reprezentări cartografice privind populația României.....	68
2. RELIEFUL ROMÂNIEI.....	15	Caracterizarea unor orașe mari. Constanța.....	69
Relieful – caracteristici generale.....	16	Model de prezentare geografică a unui oraș.....	70
Unitățile majore de relief.....	18	Recapitulare.....	71
Carpații și Depresiunea Colinară a Transilvaniei.....	20	Autoevaluare.....	72
Subcarpații.....	24	5. ACTIVITĂȚILE ECONOMICE.....	73
Podișul Getic și Podișul Mehedinți.....	25	Agricultura.....	74
Podișul Moldovei.....	26	Fondul funciar agricol – potențial și valorificare.....	74
Podișul Dobrogei.....	27	Regiunile agricole – elemente specifice.....	75
Câmpia de Vest și Dealurile de Vest.....	28	Valorificarea produselor agricole – tradiție și modernitate.....	76
Câmpia Română.....	29	Resursele naturale și industria.....	77
Delta Dunării și platforma continentală a Mării Negre.....	30	Resursele naturale și valorificarea lor.....	77
Aplicații practice și studii de caz.....	31	Industria energetică și a energiei electrice.....	78
Interpretarea unor profile geografice.....	31	Industria construcțiilor de mașini.....	80
Relieful orizontului local, al localității sau al județului natal.....	32	Serviciile.....	81
Identificarea unor fenomene și procese de risc din orizontul local și stabilirea măsurilor de prevenire, combatere și diminuare.....	33	Căile de comunicație și transporturile.....	81
Cutremurele în România.....	34	Comerțul.....	83
Prezentarea regulilor de comportament în caz de cutremur.....	35	Turismul – potențial și valorificare economică.....	84
Rolul reliefului în amenajarea teritoriului.....	36	Aplicații practice și studii de caz.....	85
Autoevaluare.....	37	Activități economice în localitatea sau județul natal.....	85
Test secvențial.....	39	Valorificarea resurselor alternative de energie.....	85
3. CLIMA, APELE, VEGETAȚIA, FAUNA ȘI SOLURILE.....	41	Rolul căilor de comunicație în dezvoltarea economică.....	86
Clima.....	42	Recapitulare.....	87
Factorii genetici. Elementele climatice.....	42	Autoevaluare.....	89
Repartiția geografică a elementelor climatice principale.....	43	Test secvențial.....	90
Particularitățile climatice regionale (etaje și influențe climatice).....	44	6. REGIUNI GEOGRAFICE ȘI DEZVOLTAREA REGIONALĂ.....	91
Apele.....	46	Diferențieri regionale.....	92
Dunărea, râurile interioare și apele subterane.....	46	Regiunile geografice pe baze naturale.....	94
Lacurile.....	47	Aplicații practice și studii de caz.....	102
Marea Neagră.....	48	Caracterizarea geografică a Podișului Dobrogei.....	102
Vegetația, fauna și solurile.....	49	Recapitulare și autoevaluare.....	104
Aplicații practice.....	52	7. CARACTERISTICI ALE MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR.....	105
Reguli de comportament în cazul producerii unor fenomene climatice, hidrografice și biogeografice de risc.....	52	Calitatea mediului înconjurător în România.....	106
Recapitulare.....	54	Evoluții recente.....	108
Autoevaluare.....	55	Resurse, populație și elemente ale dezvoltării sustenabile.....	109
Test secvențial.....	56	Recapitulare și autoevaluare.....	110
4. POPULAȚIA, AȘEZĂRILE OMENEȘTI ȘI ORGANIZAREA ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ.....	57	8. ROMÂNIA ÎN EUROPA ȘI ÎN LUME.....	111
Populația – elemente și structuri demografice.....	58	Valorile naturale și culturale ale României.....	112
		România ca membru ONU, NATO și UE.....	114
		Recapitulare și autoevaluare a comportamentului.....	116
		Test final.....	117
		Bareme.....	119

We know

Poziția geografică. Elemente definitorii și consecințe

Poziția geografică

Privind un glob sau un planiglob, observați că țara noastră este situată în emisfera nordică, la egală distanță între Ecuator și Polul Nord, în plină zonă temperată. Este străbătută de meridianul de 25° long. E.

Fig. 1 Poziția geografică a spațiului țării noastre în Europa

România

Suprafața: 238 397 km²
Populația: 19 063 662 loc. (2024)
Densitatea populației: 80 loc./km²
Capitala: București

Țările și teritoriile vecine

Ucraina
Republica Moldova
Marea Neagră
Bulgaria
Serbia
Ungaria

Linii geografice principale

45° lat. N
25° long. E
46° lat. N (paralela centrală a țării)

Europa

Suprafața: 10 365 522 km²
Populația: 723 567 922 loc. (2022)
Densitatea populației: 70 loc./km²

Fig. 2 Poziția României pe harta politică a Europei

Cifrele indică: 1 – Luxemburg, 2 – Monaco, 3 – Liechtenstein, 4 – San Marino, 5 – Statul Papal (Vatican), 6 – Andorra, 7 – Bosnia și Herțegovina, 8 – Federația Rusă (Kaliningrad), 9 – Turcia (partea europeană), 10 – Muntenegru.

1. Analizați harta de la p. 8 (Fig. 1) și și fotografiile alăturate (1., 2., 3.). Precizați:

- distanțele dintre centrul țării și extremitățile continentului situate în următoarele direcții: nord, sud, nord-est și est;
- distanțele spre sud-vest (Capul Roca), nord-vest (Insula Irlanda) și partea de nord a Munților Ural.
- distanțele din centrul țării, utilizând scara hărții:
  - până la Insula Islanda;
  - până la Peninsula Asia Mică.

2. Precizați aceste distanțe în ordinea lor descrescătoare. Ce observați?

3. Analizați harta politică a Europei (Fig. 2, p. 8) și menționați:

- țările situate în lungul paralelei de 45° lat. N;
- țările situate în lungul meridianului de 25° long. E;
- țările și teritoriile vecine României.

România – poziție statistică

Tabelele de mai jos (a, b) redau suprafața unor țări (la nivel mondial și din Europa) care este comparabilă cu a țării noastre.

a) Loc mondial	Țara	Suprafața (km ²)	b) Loc în Europa	Țara	Suprafața (km ²)
77	Guineea	245 857	8	Norvegia	323 706
78	Regatul Unit	242 495	9	Polonia	312 680
79	Uganda	241 551	10	Italia	301 336
80	Ghana	238 533	11	Regatul Unit	242 495
81	România	238 397	12	România	238 397
82	Laos	236 800	13	Belarus	207 600
83	Guyana	214 999	14	Grecia	132 050
84	Belarus	207 600	15	Bulgaria	111 002

Analizați tabelele și localizați, pe un planiglob politic și pe o hartă a Europei, țările care au o suprafață comparabilă cu a țării noastre.

Mai jos, sunt redată două tabele (c, d) cu populația unor țări (din lume și din Europa) care au un număr de locuitori comparabil cu al țării noastre (în anul 2024).

c) Loc mondial	Țara	Populația (loc.)	d) Loc în Europa	Țara	Populația (loc.)
59	Burkina Faso	21 510 180	5	Italia	58 850 700
60	Mali	21 112 000	6	Spania	47 230 300
61	Siria	20 384 316	7	Ucraina	41 130 432
62	Chile	19 828 563	8	Polonia	37 907 700
63	România	19 063 662	9	România	19 063 662
64	Kazahstan	19 125 600	10	Țările de Jos	17 815 508
65	Malawi	19 898 441	11	Grecia	10 482 500
66	Zambia	18 400 556	12	Portugalia	10 815 508

Analizați tabelele de mai sus (c, d) și localizați, pe un planiglob politic și pe o hartă a Europei, țările care au o populație comparabilă cu a țării noastre.

1. Munții Urali – partea de nord-est

2. Capul Nord

3. Capul Roca – cel mai vestic punct al Europei

4. Insula Creta

1. Denumiți punctele extreme ale țării noastre și țările vecine, în sud (2.) și est (1.), apoi în vest și nord (Fig. 1).

2. Precizați tipul de graniță cu fiecare țară.

1. Sulina – extremitatea estică a țării

2. Dunărea – la Zimnicea

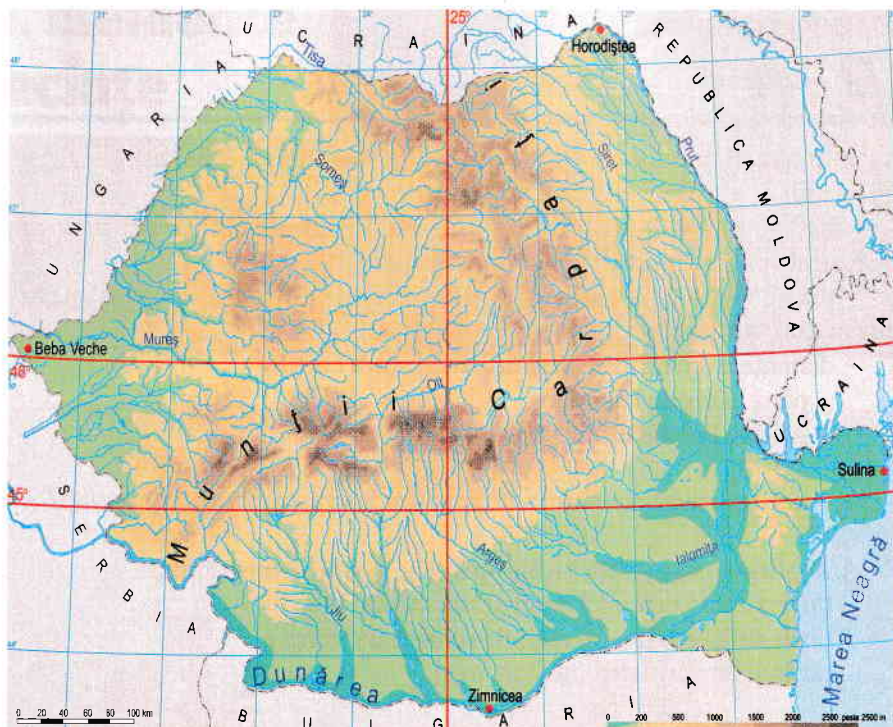

Fig. 1 Punctele extreme ale României, liniile geografice principale și țările vecine

Tabelul 1. Punctele extreme ale României

	Punctul extrem (localitatea)	Longitudine estică	Latitudine nordică
Nord	Satul Horodiștea	26° 42' 05'	48° 15' 06'
Sud	Orașul Zimnicea	25° 23' 32'	43° 37' 07'
Est	Orașul Sulina	29° 41' 24'	45° 09' 36'
Vest	Comuna Beba Veche	20° 15' 44'	46° 07' 27'

Consecințele poziției geografice

Ca rezultat al poziției în latitudine pe glob, țara noastră se află în plină zonă temperată, având o climă temperată cu patru anotimpuri.

În Europa, fiind situată la distanțe aproape egale între vestul și estul continentului, reprezintă un spațiu de interferență a elementelor climatice, de vegetație și faună între Europa de Vest și Europa de Est.

Intersecția paralelei de 46° lat. N și a meridianului de 25° long. E localizează suficient de exact centrul geometric al țării.

Urmărind o hartă a Europei (Fig. 1, p. 8), observăm că România este situată pe cursul inferior al Dunării, în jurul arcului carpatic (partea de sud-est), având largi deschideri spre est (Europa continentală) și spre vest (Europa Centrală).

Ca poziție statistică (tabelele a, b, c, d, p. 9), la nivel mondial și european, este o țară mijlocie ca întindere și ca număr de locuitori.

Termeni noi

Poziția geografică situarea unui teritoriu, a unei țări, a unui areal sau continent în raport cu coordonatele geografice principale și alte spații învecinate.

Poziția statistică locul pe care îl ocupă o țară în raport cu celelalte țări ale globului sau ale continentului în care este situată, după anumite caracteristici: întindere, populație, producții industriale, comerț etc.

Puncte extreme punctele definite prin coordonate geografice care reprezintă cele mai îndepărtate localizări ale diferitelor areale (țări, continente, insule etc.) în raport cu acestea.

• Țara noastră este localizată în emisfera nordică, la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord, fiind traversată de paralela de 45° lat. N.

• În raport cu primul meridian (0°), este situată spre est (adică în emisfera estică), fiind traversată de meridianul de 25° long. E.

Republica Moldova este situată la nord-est de țara noastră, de care este despărțită prin râul Prut. Are o populație cu istorie și origini comune cu cea a României. Teritoriul este omogen, ca rezultat al predominării regiunilor de luroase, cu altitudini mici. Economia Republicii Moldova este predominant agrară. Orașele principale sunt Chișinău (2.), Bălți, Tighina și Tiraspol. Elementele comune cu țara noastră sunt relieful de podiș, râul Prut și existența unei populații predominant de limbă neolatină.

Ucraina este situată la nord de țara noastră și, pe o mică porțiune, la est. Pe teritoriul Ucrainei se continuă Munții Carpați, dar cele mai mari întinderi sunt ocupate de podișuri și câmpii. Pe o mică porțiune este mărginită de Dunăre. Ucraina este a doua țară ca întindere din Europa (după Federația Rusă). Principalele orașe sunt Kiev, Dnipropetrovsk, Odessa și Lvov. Are resurse importante (huilă, fier, gaze naturale) și o economie dezvoltată, afectată însă de război. Elementele comune dintre România și Ucraina sunt: Munții Carpați, litoralul Mării Negre, cursul inferior al Dunării și regiunea istorico-geografică Bucovina.

Bulgaria este situată la sud de țara noastră, de care este despărțită, pe cea mai mare lungime, de Dunăre. Elementele geografice comune cu România sunt fluviul Dunărea, Podișul Dobrogei, ieșirea la Marea Neagră și relieful montan asemănător Carpaților. Principalele orașe sunt Sofia, Plovdiv, Varna, Burgas și Ruse.

Serbia este situată în sud-vestul țării noastre, cu un segment de graniță situat pe cursul Dunării. Elementele comune cu România sunt Dunărea, prelungirea arcului carpatic și Câmpia Panonică. Orașele principale sunt Belgrad, Kragujevac, Nis și Novisad. În prezent, are o economie în tranziție. Sistemul hidroenergetic de la Porțile de Fier a fost construit în comun și este utilizat în colaborare.

Ungaria, situată în partea de nord-vest, este un stat a cărui populație a avut și are legături strânse cu populația din țara noastră. Predomină relieful jos, de câmpie. Elementele comune cu România sunt întinsa Câmpie Panonică, munții joși, cu erupții vulcanice din partea nordică, Dunărea și râul Tisa. Principalele orașe sunt Budapesta (1.), Miskolc, Debrecen, Szeged, Pecs și Győr. Se află, în prezent, în dezvoltare și diversificare economică.

Marea Neagră reprezintă, de asemenea, un teritoriu vecin cu al țării noastre. Este una dintre cele mai interesante suprafețe maritime de pe glob. În lungul litoralului Mării Negre există o dezvoltare turistică importantă. Ca elemente comune cu România menționăm zona litorală (cu limanele și lagunele acesteia), Delta Dunării și platforma continentală.

1. Budapesta

2. Chișinău

Aplicație

România și țările vecine
(date comparative, 2024)

Țara	Suprafața (km ²)	Populația (loc.)
Rep. Moldova	30 373	2 998 235
Ucraina	576 363	41 130 432
Bulgaria	111 002	6 519 789
Serbia	77 589	6 647 003
Ungaria	99 026	9 604 080
România	238 397	19 063 662

Utilizând datele din acest tabel, comparați întinderea și populația țărilor vecine cu ale țării noastre. Ordonati țările crescător, după suprafață, apoi după numărul locuitorilor. Ce observați?

România – țară carpatică, dunăreană, pontică și central-europeană

1. Munții Carpați

2. Dunărea

3. Marea Neagră

4. Câmpia de Vest

5. Podișul Moldovei

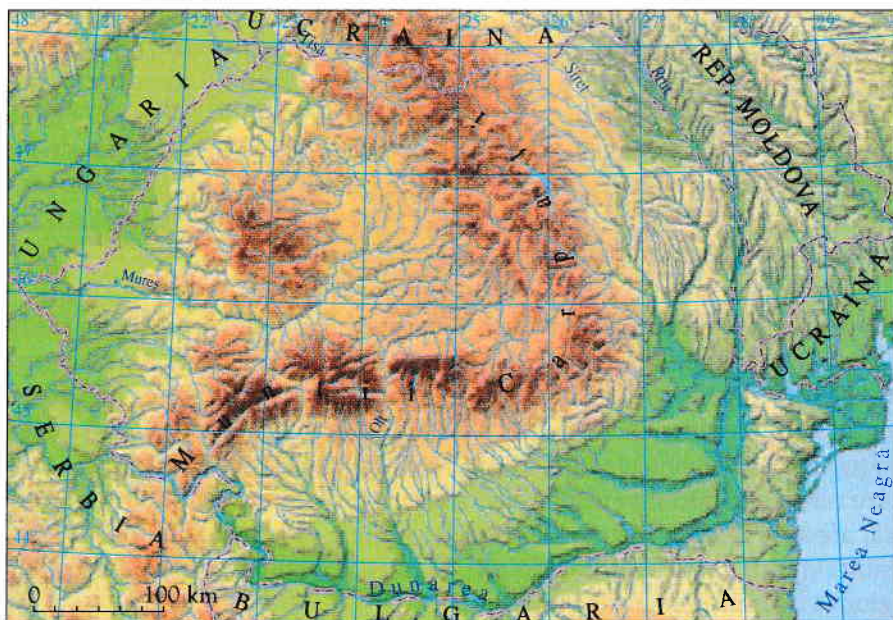

Fig. 1 România – hartă geografică generală

Pe harta de mai sus (Fig. 1) și în imaginile alăturate (1 – 5) se observă:

- existența, în partea centrală a țării, a arcului carpatic (1.), care înconjoară o regiune mai coborâtă, depresionară în raport cu munții, cu un relief deluros;
- în sud curge Dunărea (2.), care se varsă în Marea Neagră (3.);
- în sud-est este situată Marea Neagră (denumită în Antichitate *Pontus Euxinus*), iar între aceasta și cursul Dunării se află o regiune de podiș care se continuă la sud, spre Bulgaria;
- în vest există o regiune deluroasă și de câmpie (4.) care se continuă pe teritoriul Ungariei și al Serbiei; această regiune, înconjurată de munți, formează o întinsă depresiune interioară în Europa Centrală (Depresiunea Panonică);
- în est (la est de râul Siret) se află o regiune de podiș (5.), continuată în Republica Moldova și Ucraina; aceasta reprezintă o parte din Europa continentală.

Componentele majore ale teritoriului țării definesc specificul ei geografic. Astfel, România este o țară:

- carpatică (axată pe munții Carpați);
- dunăreană (mărginită sau străbătută de Dunăre);
- pontică (mărginită de Marea Neagră);
- central-europeană (prin partea ei centrală și componenta panonică);
- est-europeană (prin regiunea de podiș, situată între Siret și Prut), care se continuă spre Europa continentală (Europa de Est).

Acest teritoriu este locuit predominant de o populație care vorbește o limbă neolatină (limba română), precum și de populații care vorbesc alte limbi.

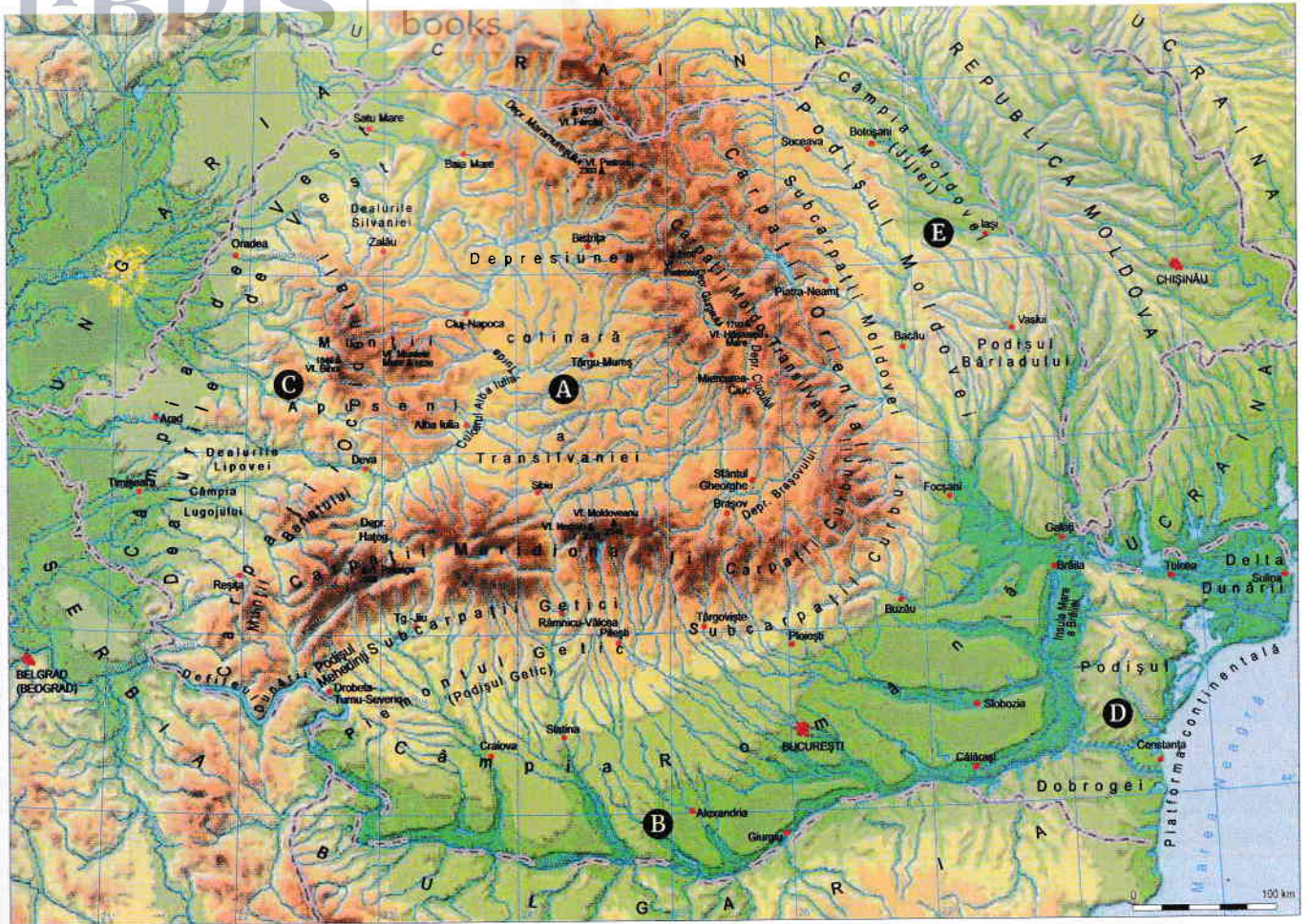

Fig. 1 România – componente poziționale

Partea de nord-est a țării (Podișul Moldovei – notat pe hartă cu litera E) se află în apropierea unei zone de îngustare a continentului european, situată între Marea Neagră și Marea Baltică (Fig. 1, p. 8). Această zonă desparte Europa continentală (situată spre est) de Europa peninsulară (situată în vest). În centru se află Depresiunea Colinară a Transilvaniei (A), înconjurată de arcul carpatic. Este o regiune asemănătoare Europei Centrale prin apartenența la sistemul montan alpin. În sud-est se află Dobrogea (D) și Marea Neagră, în sud, Câmpia Română (B) și Dunărea, iar în vest, o regiune de câmpie și dealuri (C), deschisă spre Câmpia Panonică și, astfel, spre centrul Europei.

Activitate de grup

Organizați-vă în clasă în 5 grupe. Fiecare grupă va analiza una dintre componentele geografice ale țării noastre, localizate pe hartă prin litere (A–E).

Utilizând harta de mai sus, alte hărți întâlnite până acum, precum și alte surse de informare, identificați, pentru fiecare componentă:

- denumirea acesteia;
- poziția în cadrul țării;
- unitățile mari de relief;
- râurile sau fluviile;
- orașele principale (între două și patru orașe).

Din fiecare grupă, câte un elev va prezenta celorlalți colegi principalele constatări.

Aplicații

1. Urmăriți harta de mai sus și elementele de la pagina anterioară. Pe baza acestora, precizați componentele geografice poziționale ale țării, notate prin literele A, B, C, D, E.

2. Urmărind o hartă a Europei, precum și alte surse, precizați: țări străbătute de Dunăre (țări dunărene); țări carpatice; țări pontice; țări care cuprind părți din Depresiunea Panonică; țări continentale est-europene.

Termeni noi

Pontic termen referitor la Marea Neagră.

Dunărean (danubian) termen referitor la Dunăre; termenul alternativ (danubian) provine din forma latină a Dunării (Danubius).

Panonic termen referitor la Depresiunea și Câmpia Panonică, situate în vest.

Tabelul 1. Țările carpatice

Țara	Ponderea reliefului carpatic din suprafața totală a țării (%)	Ponderea reliefului carpatic din întinderea totală a arcului carpatic (%)
Slovacia	78	29
Polonia	3	2
Ucraina	6	7
România	60	55
Serbia	6	2
Ungaria	10	4
Cehia	2	1

Tabelul 2. Lungimea Dunării pe sectoare și proporția fiecărui sector din lungimea totală

Țara	Lungime (km)	Pondere (%)
Germania	420	15
Austria	370	14
Austria-Slovacia	25	1
Slovacia-Ungaria	230	8
Ungaria	330	11
Croația-Serbia	130	4
Serbia	280	9
Serbia-România	210	7
România-Bulgaria	490	17
România	190	7
România-Republica Moldova	0,1	-
România-Ucraina	185	7
Total	2 860	100

Tabelul 3. Lungimea litoralului țărilor pontice și ponderea acestuia din lungimea totală

Țara	Lungimea litoralului (km)	Ponderea (%)
Ucraina	620	23
Fed. Rusă	300	11
Georgia	230	8
Turcia	1 020	38
Bulgaria	280	11
România	244	9

We know
books

Fig. 1. Spațiul fizico-geografic al României și al țărilor vecine

Treptele de înălțime și dimensiunea hărții au un caracter orientativ.

Fig. 2. România și țările vecine

Numerele plasate pe hartă (1, ...10) reprezintă țări mijlocii și mici (vezi harta de la p. 8).

Aplicații

Pe baza hărților de mai sus, dar și a celor de la paginile anterioare (pp. 8, 10, 12, 13), precizați:

- coordonatele geografice principale, care traversează țara noastră;
- consecințele poziției geografice pe glob și în Europa;
- marile unități de relief din spațiul reprezentat (Fig. 1);
- țările vecine și capitalele acestora (Fig. 2);
- elementele geografice comune cu fiecare țară învecinată.

Portofoliu

Portofoliul elevului cuprinde elemente rezultate din activități variate de învățare.

Pe parcursul anului școlar, veți primi diverse sarcini la secțiunea **Portofoliu**, iar rezultatele activității voastre vor fi adunate, prezentate și evaluate pe parcursul anului și la sfârșitul acestuia.

Realizați o scurtă prezentare a poziției orizontului local (în care se află localitatea voastră), în raport cu elementele studiate până în prezent (Capitolul 1).

• În Europa, România este situată în partea de sud-est a Europei Centrale.

• Ca rezultat al acestei poziții, cuprinde sectoare ale arcului carpatic, o parte a cursului Dunării, are ieșire la Marea Neagră și deschidere spre Europa Centrală (în vest) și Europa de Est (în nord-est).